

Analiza rezultatelor obținute ale sondajului de opinii a persoanelor de vârstă de 80 ani și peste referitor la secretele ce le-au permis de a trăi o viață înaintată, se poate justifica, că ponderea maximală de 41,2% îi revine variantei de răspuns „lipsa stresului” și ponderea minimală de 18,1% revine variantei de răspuns „alimentația și modul sănătos de viață”

Concluzii

1. Vârstnici se bucură de un prestigiu scăzut. Dacă încercăm să dăm câteva explicații, putem spune că acest fenomen are cauze multiple și se referă la aspecte distincte ale viții sociale în care, cel puțin în perioada actuală, sunt apreciate valorile materiale, iar primul efect care îl aduce după sine pensionarea este scăderea venitului. Acest fapt atrage după sine o multitudine de probleme pentru vârstnicii aflați în această situație.

2. Consecințele acestui fenomen (de scădere a prestigiului vârstnicului) și gravitatea lui se reflectă în faptul că această categorie de vârstă trece prin experiența discriminării în tot mai multe contexte sociale.

3. Inserția sau reinsertația a persoanelor vârstnice întâmpină dificultăți, deoarece serviciile medicale și de asistență socială oferite vârstnicilor sunt precare, problemele acestora fiind practic ignorate.

Bibliografie

1. Bucur V.- “Probleme actuale ale vârstei a treia”, Editura Eurostampa, 2001. Timisoara
2. Balaceanu-Stolnici C.- „Geriatrică practica”, Editura Medicala Amaltea, 1998, Bucuresti
3. A.Saulea „Gerontologie” , Chișinău 2009
4. Ciocanu M. (red.șef.), Sănătatea publică în anul 2002. // Monografie. Anuarul „Sănătatea publică în Moldova anul 2003, Chișinău, 2003, 221 p.
5. Ciocanu M., Cobîleanu Z., Andronachi V., Tendințe în stare de sănătate a populației în anii 2002-2004. // Revista „Sănătate Publică, Economie și Management în medicină”, Chișinău, 2004, nr. 4, p.10-18
6. Tintiuc D., Ețco C., Grossu Iu., ș.a., Sănătate Publică și Management. Chișinău: C.E.P. Medicina, 2002. – 720 p.

COPIUL ORFAN 0-7ANI – PROBLEMĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Irina Malanciuc, Tudor Grejdeanu, Domnica Gînu

Catedra Sănătate Publică și Management „Nicolae Testemițanu”,
Universitatea Pedagogică de Stat “Ion Creangă”

Summary

Child orphan seven years – problem of public health in Republic of Moldova

In this state are described the particularities of the abandoned phenomena of a child between 0-7 years in Republic of Moldova, in which the author presents the situation establishes the aim and the objectives, underlines the causes and concludes the strategies of protection and prevention of the biological and social abandoned child.

Rezumat

Studiul cercetează fenomenul abandonului copilului de vârstă 0-7 ani în Republica Moldova în contextul social – economic și cultural prezent, având ca centru de greutate: copilul și familia acestuia, procesele ce-l însoțesc pe traseul evoluției sale în această ipostază foarte complexă și dificilă de soluționat – copil abandonat.

Introducere

Studiul de față își dorește să ofere informații pertinente cu privire la amploarea și cauzele care declanșează acest fenomen, precum și informații referitoare la condițiile de viață existente în instituțiile rezidențiale și serviciile oferite copiilor după părăsirea acestora.

Statul, dorește să ofere această protecție dar nu are la dispoziție decât moștenirea instituțională a trecutului sau, lipsindu-i timpul de a-și dezvolta o nouă structură instituțională

Metodologia studiului

Studiul a vizat toate instituțiile unde de regulă sunt abandonați copiii cu vârste cuprinse între 0-7 ani, care se află în subordine a trei ministere (sănătății, educației, muncii și protecției sociale) și o instituție creată de o organizație neguvernamentală (ONG). Perioada supusă studiului este cuprinsă perioada **2002 - 2010** e către grupurile de intervievari.

Toți copiii, ce au fost identificați ca fiind abandonați pentru prima dată au fost supuși evaluării.

Scopul

Scopul acestui studiu este de a evalua fenomenul abandonului copiilor cu vârste cuprinse între 0-7 ani în **instituțiile din Republica Moldova**.

Obiectivele

- Identificarea și caracteristicile copiilor de vârstă 0-7 ani abandonați în instituții, în perioada anilor 2002- 2007;
- Identificarea cauzelor care pot determina familiile să-și abandoneze copiii;
- Identificarea tipurilor de servicii oferite copiilor în instituții precum și evaluarea calității acestora;
- Determinarea rolului instituțiilor în prevenirea abandonului copiilor;
- Identificarea relațiilor și limitelor de competență ale instituțiilor în care sunt abandonați copiii și a organelor de protecție a drepturilor copiilor;
- Evidențierea rolului și a implicării organelor de protecție a drepturilor copilului în vederea reintegrării copiilor în familie și societate;
- Elaborarea recomandărilor în vederea diminuării fenomenului abandonului de copii și prevenirea instituționalizării acestora.

Ca și metode pentru colectarea datelor, s-a utilizat interviul, analiza documentelor și observarea. Interviuurile au fost susținute cu managerii instituțiilor și inspectorii pentru protecția drepturilor copiilor în baza unor chestionare elaborate anterior.

S-au utilizat două tipuri de chestionare, unul adresat *instituției* (chestionarul instituției) și altul *copilului* (chestionarul copilului).

Rezultate și discuții

Fenomenul abandonului copilului în instituții

În cadrul acestui capitol vor fi prezentate informații cu privire la numărul, vârsta și statutul copiilor plasați în instituții, cauzele plasării, precum și traseul urmat de copii după părăsirea instituțiilor.

1. Numărul copiilor abandonați și locul abandonului

Datele colectate ne indică un număr total de 650 de copii abandonați pentru prima dată în instituții. Dintre aceștia, un număr de 443 de copii au părăsit instituția, traseul urmat fiind diferit, de la reintegrarea în mediul familial la (re)întoarcerea în mediul de ocrotire de tip rezidențial. Rezultă astfel ca, un număr de 207 copii au rămas în continuare în instituția în care au fost abandonați.

În ceea ce privește locul abandonului, acesta îmbracă diferite forme, de la abandonul în maternități, imediat după naștere, la abandonul în secțiile de spital și până la abandonul în instituțiile rezidențiale, majoritatea cazurilor de abandon – 62,6%, fiind înregistrate în instituțiile

medicale. Analiza numărului de copii abandonați la momentul studiului a fost îngreunată de faptul ca la nivel central nu exista un sistem unic de monitorizare.

2. Vârsta copiilor la momentul abandonului

Analiza datelor prin prisma indicatorului 'vârsta copilului', se referă la numărul total de 650 de copii. (figura-1)

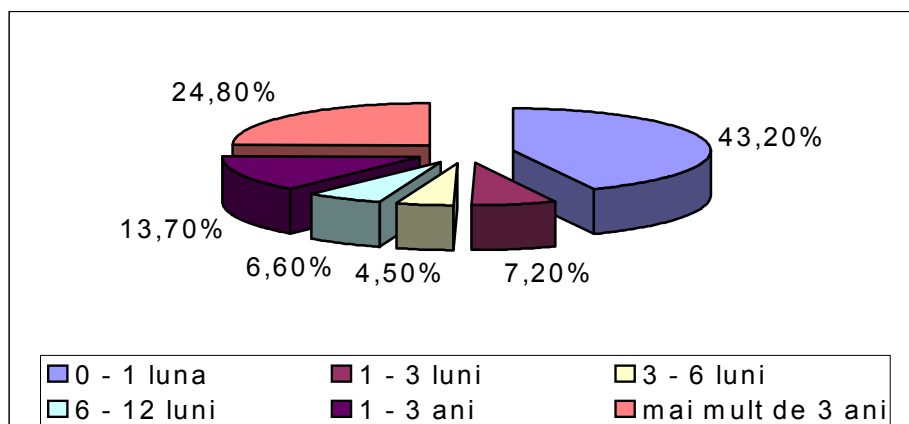

Fig.1 Vârsta copiilor la momentul abandonului

Numărul copiilor abandonați este mai mare la categoria de vârstă foarte mică - 0-1 luna, respectiv 43,2% și la categoria cu vârste de peste 3 ani - 24,8%.

Astfel, 91,5% dintre copiii cu vârste de peste 3 ani sunt abandonați în școlile internat, în vreme ce 99,1% dintre copiii 0-1 luna sunt abandonați în maternități.

Reiese ca pericolul cel mai mare exista imediat după naștere, când mamele, de cele mai multe ori confuze, își abandonează copilul, tocmai când acesta ar avea cea mai mare nevoie de îngrijire și dragoste materna.

Maternitatea este locul unde ar trebui dezvoltate servicii specializate de consiliere, sprijin adresat femeilor însărcinate și mamelor în vederea prevenirii acțiunilor de abandon.

3. Plasamentul copiilor în instituții

Acest subcapitol conține informații cu privire la situația celor 207 copii abandonați, care la momentul studiului se aflau în continuare în instituția în care au fost abandonați. Informațiile vor fi analizate făcând o diferențiere între inițiatorul și decidentul plasamentului. Datele ne arata ca nu există un sistem unitar cu privire la decizia de plasament a copiilor în instituții, existând foarte mulți actori implicați și eforturi ce necesita o mai buna coordonare.

Pentru a putea dezvolta strategii care să împiedice abandonul copiilor este important să înțelegem cum au ajuns copiii în aceste instituții, cine a fost *inițiatorul* plasamentului, cine a *decis* plasamentul și care au fost cauzele determinante ale acestora (figura-2).

Astfel, autoritatea tutelara raionala a fost cea care în 38,2% dintre cazuri a *inițiat plasamentul* copilului, urmata de inițiativa părinților – 27,1% și cea a medicilor de familie / instituțiilor medicale (20,2%).

In cazul copiilor mici, se observa importanta majoră pe care o are medicul de familie în identificarea situațiilor de risc, acesta fiind de fapt principalul actor care *sesizează și inițiază* plasarea copilului mic în instituțiile medicale - 55,6% și centre de plasament - 28,3%, în vreme ce pentru copiii mai mari din școlile internat, autoritatea tutelara raionala este cea care *inițiază* plasamentul acestora - 58,1% .

Părinții sunt cei care *inițiază* plasamentul copiilor în centrele de plasament în proporție de 30,9% iar în casele de copii în 100% dintre cazuri, datorită bolii copiilor.

Fig. 2 Inițierea și decizia cu privire la plasamentul copiilor în instituții

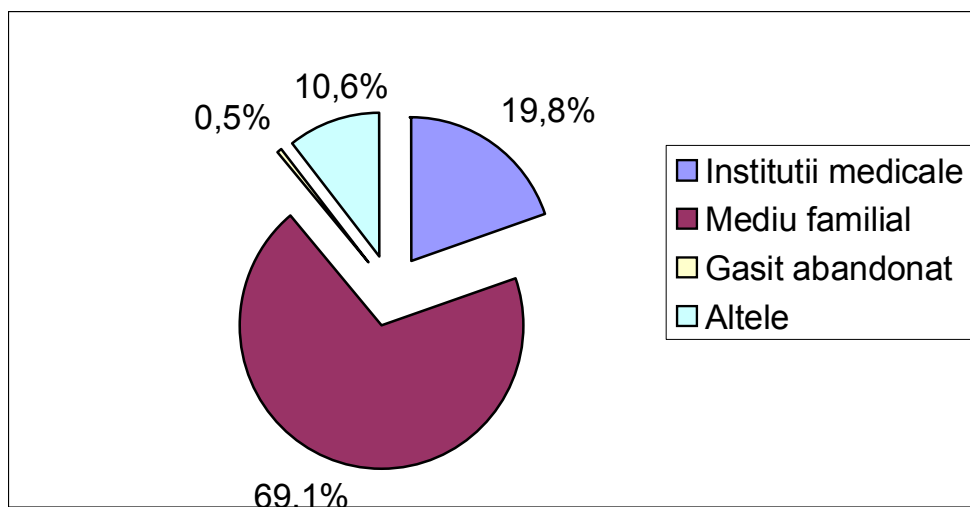
În vremea ce plasamentul copiilor în instituțiile medicale este *decis* în majoritatea cazurilor de către instituția medicală (îndreptarea instituției medicale în 55,6% cazuri și demersul autorității tutelare doar în 27,7% dintre cazuri), decizia plasării copiilor în centrul de plasament este luată preponderent ca urmare a demersului întreprins de către autoritatea tutelara - 67,2%.

În ceea ce privește plasamentul copiilor mai mari în școlile internat și casele de copii, decizia este luată de ministerele în subordinea cărora se afla cele două tipuri de instituții, respectiv Ministerul Educației (100%) și cel al Muncii și Protecției Sociale (92,9%).

4. Locul de proveniență și cauzele plasării copiilor în instituții

Evidențierea cauzelor care au generat plasamentul copiilor în instituții se referă la eșantionul de 207 copii abandonați, care la momentul studiului se aflau în continuare în instituția în care au fost abandonați. Cei mai mulți dintre copii provin din familie /mediu familial - 69,1%, distribuția acestora fiind către casele de copii, școlile internat, centrele de plasament și instituțiile medicale. Cel mai ridicat procent al copiilor plasați direct din familie în instituție, se înregistrează în casele de copii și școlile internat, unde sunt plasați în proporție de 100% copii, urmat de plasamentul acestora către centrele de plasament – 54,9%. (figura-3 }.

Acest lucru ne indică încă o dată necesitatea dezvoltării de servicii de prevenire a abandonului pentru familie și copil.

Fig. 3 Locul de proveniență a copiilor

Printre principalele **cauze** care conduc la plasarea copilului în instituție, se afla dificultățile materiale, familia monoparentală - mama solitara, existenta situațiilor de abuz-neglijare a copilului, starea sănătății copilului, alcoolismul părinților și dispariția acestora .

Alte cauze identificate sunt : vârsta mamei-mama minora, decesul părinților, părinți în detenție, probleme legate de sănătatea părinților, etc.

Este semnificativ indicatorul abandonului copiilor născuți din prima sarcină – 21,7%, ceea ce arată necesitatea adresării acestei probleme prin informare, educație, planificare familială, asistență socială, etc.

Concluzii

1. Evidențierea, analiza și structurarea problemei abandonului copilului în Republica Moldova constituie o componenta de bază în elaborarea măsurilor de protecție a copilului abandonat.
2. *Rezultatele obținute releva faptul ca o parte dintre copiii plasați în instituții se confrunta cu probleme de sănătate fizica și de ordin psihologic, fiind marcați de întârzieri în dezvoltarea lor.*
3. *Datele indica faptul ca, cei mai mulți dintre copii și-au continuat traseul instituțional prin plasarea acestora către alte secții de spital – 29,1%, instituții rezidențiale - 23,3% și doar în 14% dintre cazuri au fost reintegrați în familia naturala.*
4. Rezultatele studiului arată că de cele mai multe ori vârsta biologică a copilului nu corespunde cu dezvoltarea fizică și psihologică a acestuia.
5. Cercetările efectuate de noi confirmă, că în cadrul caselor de copii și centrelor de plasament unde respectiv 100% și 81,4% dintre copii sunt marcați de întârzieri în dezvoltarea neuro-psihică și 39,8% întârzieri în dezvoltarea fizică – aceasta fiind de fapt în majoritatea cazurilor și motivul plasării copilului în instituție.

Bibliografie

1. Roth-Szamoskozi M. Protecția copilului dileme, concepții și metode. –Cluj-Napoca, 2000.
2. Smith Carole R. Adopție și plasament familial . - București, 1993.
3. Spânu M. Introducere în asistența socială a familiei și protecției copilului. - Chișinău, 1998.
4. Zamfir C., Zamfir E. Pentru o societate centrată pe copii. -București, 1997
5. Iluț P. Sociologia familiei. - Cluj-Napoca, 1994.
6. Neamțu George (coord.) Tratat de asistență socială. - Iași, 2003.
7. Macovei E. Familia și casa de copii. - București, 1998.

UNELE PARTICULARITĂȚI ALE INFLUENȚEI FACTORILOR SOCIO – ECONOMICI ASUPRA FENOMENULUI DE SINGURĂTATE

Elena Florea, Ludmila Sochircă, Valeriu Obadă, Tudor Grejdeanu, Victoria Voloceai
Catedra Sănătate Publică și Management USMF "Nicolae Testemițanu"

Summary

Some features of socio-economic factors influence the phenomenon of loneliness

Republic of Moldova, a country in the process of economic transition, something certainly puts his stamp on the quality of life of the population as a whole. A consistent trend of increasing migration of population, increased divorce, especially couples without childrens, and the number of deaths among couples gave rise to the phenomenon of loneliness and development in Moldova.